

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 027656 22 Кж
Бања Лука, 07.6.2022. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа уз учешће записничара Наташе Божић, у кривичном предмету против оптужених С.К. и А.Р., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама окружног јавног тужиоца у Бањој Луци, браниоца оптуженог С.К., адвоката Р.Ћ. из Б.Л. и оптуженог А.Р., адвоката Н.Т. из Б.Л., изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 027656 21 К од 07.10.2021. године, у сједници вијећа, којој су присуствовали републички јавни тужилац Бранко Митровић, оптужени и њихови браниоци, донио је дана 07.6.2022. године,

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе окружног јавног тужиоца у Бањој Луци и бранилаца оптужених С.К. и А.Р., те потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 027656 21 К од 07.10.2021. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 027656 21 К од 07.10.2021. године, оглашени су кривим оптужени С.К. и А.Р., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и осуђени на казне затвора, и то оптужени С.К. у трајању од 4 (четири) године, а оптужени А.Р., у трајању од 3 (три) године. На основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени су обавезани да солидарно надокнаде трошкове кривичног поступка у износу од 44,66 КМ, као и трошкове преписа транскрипта у износу од по 874,00 КМ, затим паушал у износу од по 200,00 КМ, као и нужне издатке бранилаца по службеној дужности о чијој висини ће суд одлучити посебним рјешењем. На основу члана 108. став 3. ЗКП РС, оштећене А.М. и М.Т., са имовинскоправним захтјевом, упућене су на парницу.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили окружни јавни тужилац у Бањој Луци и браниоци оптуженог С.К., адвокат Р.Т. из Б.Л. и оптуженог А.Р., адвокат Н.Т. из Б.Л.

Окружни јавни тужилац у Бањој Луци је жалбу изјавио због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптуженим изрекне казна затвора у дужем временском трајању. Аргументима из жалбе, оспорава се правилност оцјене околности које су од значаја за висину изречне казне затвора, у ком правцу је и приједлог из жалбе.

Бранилац оптуженог С.К. је жалбу изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Бранилац оптуженог А.Р. је жалбу изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона, одлуке о кривичној санкцији и трошковима кривичног поступка, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе или пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

У образложењу жалби бранилаца оптужених, садржана је тврдња да је изрека побијане пресуде неразумљива и да су у пресуди изостали разлози о одлучним чињеницама и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. У жалби браниоца оптуженог А.Р. се указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС. Обе жалбе бранилаца оптужених садрже тврдњу да је, у поступку доношења побијане пресуде, повређена одредба члана 295. став 2. ЗКП РС, да су изведени докази погрешно оцјењени, и да није доказано ко је лишио живота оштећеног Ф.Т.. У вези са тим аргументима, оспорава се правилност у оцјени вјеродостојности исказа саслушаних свједока, оспоравајући тиме закључак у погледу идентитета извршилаца дјела. Кроз опширну анализу садржаја исказа свједока, оспоравајући правилност њихове оцјене, указује се на повреду принципа „in dubio pro reo“, и тиме оспорава правилност и законитост побијане пресуде, у цјелини. На изнесеним аргументима и недостацима у чињеничној основи побијане пресуде, успоставља се тврдња о повреди Кривичног закона и тиме правилност закључка да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које су оглашени кривим побијаном пресудом.

У дијелу одлуке о кривичној санкцији, супростављеним аргументима из жалбе тужиоца и бранилаца оптужених, оспорава се правилност и законитост побијане пресуде, а браниоца оптуженог А.Р. и у дијелу одлуке о трошковима кривичног поступка, са тврдњом да би плаћањем утврђених трошкова, била доведена у питање егзистенција оптуженог, у ком правцу је приједлог ове жалбе, да трошкови кривичног поступка падну на терет буџетских средстава.

У одговору на жалбе, у смислу одредбе члана 316. ЗКП РС, тужилац је предложио да се жалбе бранилаца оптужених одбију, као неосноване, а бранилац оптуженог С.К., предложио је да се жалба тужиоца одбије, као неоснована.

У сједници вијећа, која је одржана у смислу одредбе члана 318. став 1. ЗКП РС, републички јавни тужилац Бранко Митровић је изложио жалбу окружног јавног тужиоца у Бањој Луци, остајући код приговора и приједлога из исте. Предложио је да се жалбе бранилаца оптужених одбију, као неосноване. Браниоци оптужених су изложили жалбе, остајући код приговора и приједлога, а оптужени су изјавили да подржавају излагање својих бранилаца. Одбрана је предложила да се жалба тужиоца одбије, као неоснована.

Испитујући побијану пресуду у дијелу који се побија жалбама, у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога.

Нису основани аргументи из жалби бранилаца оптужених, изнесени у прилог тврдњи да је изрека побијане пресуде неразумљива и противријечна разлозима, те да су, у образложењу те пресуде изостали разлози о одлучним чињеницама, и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

Наиме, чињенични опис дјела из изреке побијане пресуде, садржи јасан опис реалне дјелатности оптужених, који обухвата вријеме оружаног сукоба у Босни и Херцеговини, опис начина кршења правила међународног хуманитарног права, садржана у члану 3. став 1. тачка 1. а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12.8.1949. године и члана 13. став 2. у вези са чланом 4. став 1. и 2. тачка а) Допунског протокола уз Конвенцију о заштити жртава немеђународних оружених сукоба од 08.6.1977. године - Протокол II, затим опис оштећених као цивилних лица, што манифестује повезаност дјела са оружаним сукобом. Овакав чињенични опис из изреке, супротно аргументима из жалби бранилаца оптужених, јасно и потпуно одређује свјесну и вољну компоненту умишљајног поступања оптужених према дјелу у цјелини, дакле и према последици. Тако конципирана изрека пресуде, са свим наведеним битним елементима предметног кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, у свему је усклађена са разлозима датим у образложењу пресуде, за све чињенице од одлучног значаја за постојање тог кривичног дјела и одговорности оптужених, као саизвршилаца. Дати су разлози у побијаној пресуди о постојању оружаног сукоба, позивајући се на релевантне одлуке законодавних и извршних органа власти сукобљених страна, карактеру тог сукоба, као немеђународног и тиме предуслова за примјену наведене Конвенције, те узрочној вези између дјела и оружаног сукоба. Дати су разлози и у погледу идентитета оптужених, као саизвршилаца дјела, кроз оцјену исказа свједока и исказа оптужених, о чему су дати разлози у смислу одредбе члана 304. став 7. и 295. став 2. ЗКП РС.

Слиједом наведеног, са аспекта разумљивости изреке пресуде, жалба браниоца оптуженог А.Р., губи из вида да предметно кривично дјело у погледу извршилаца није ограничено само на припаднике војних формација, јер такав

услов не садржи нити одредба члана 142. став 1. КЗ РС, а нити одредба члана 3. став 1. тачка IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата. Ради тога, указивање жалбе, о припадности оптужених (и других лица која су, критичне прилике, били ког кафане „К.“ у Ч. и одласка у насеље Ш., општина Ч.) различитим војним формацијама и који су били „изван својих јединица и на одмору“, не чини изреку пресуде неразумљивом, јер се не ради о битном елементу бића предметног кривичног дјела за које су оптужени оглашени кривим. Надаље, супротно аргументима ове жалбе, побијана пресуда се, у изреци, правилно позива на кршење правила међународног права садржана у одредби члана 3. став 1. тачка 1. а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12.8.1949. године (у даљем тексту: Конвенција) и одредби члана 13. став 2. у вези са чланом 4. став 2. тачка а) Допунског протокала уз Женевску конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 08. јуна 1977. године (Протокол II). У вези са тим, жалбом се погрешно сугерише да се, у конкретном случају, може радити само о повреди члана 13. Допунског протокала уз Женевску конвенцију. Наиме, одредба члана 3. наведене Конвенције је заједничка и регулише општеприхваћене хуманитарне принципе и питања заштите лица која, као цивилна лица, по тој Конвенцији уживају прописане облике заштите.

Надаље, у прилог тврдњи о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, у жалби браниоца оптуженог А.Р., се експлицитно наводи да се пресуда, у односу на овог оптуженог, у великој мјери, односно у потпуности заснива на доказима које чине записници о саслушању свједока Д.Т., П.Т., Д.С. и Р.Т. из истраге и са главног претреса, а да се на тим записницима не може заснивати пресуда. При томе жалба не конкретизује из којих разлога су ти записници незаконити докази и повредом којих одредби ЗКП РС су прибављени, већ се, у даљем току образложења жалбе врши оцјена исказа наведених свједока, са аспекта њихових садржаја, тако да је овај суд, наведене приговоре, испитао у оквиру истакнутог жалбеног основа погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Надаље, нису основани аргументи из жалбе браниоца оптуженог С.К., којима се указује да је побијана пресуда донесена уз битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) ЗКП РС. Наиме, прихваћени су доказни приједлози одбране (наведени на страни 7. пресуде), па сама чињеница да, првостепни суд, није уважио приједлог одбране за реконструкцију догађаја, не даје основа за тврдње жалбе којима се указује на повреду права на одбрану. Осим тога, у смислу члана 304. став 7. ЗКП РС, дати су у побијаној пресуди разлози (страна 41. пасус 3.), којима се суд руководио за одбијање тог доказног приједлога одбране. Цијенећи наведено и право суда да одбије извођење доказа, када оцијени да је понуђени доказ непотребан, садржано у одредби члана 278. став 2. ЗКП РС, те чињеницу да су, у побијаној пресуди, образложени разлози којима се суд руководио за такву одлуку, то су без основа изнесени приговори о почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) ЗКП РС.

У контексту наведеног, те чињенице да су спроведени докази оцијењени појединачно и у међусобној повезаности, уз образложење које је детаљно и

јасно, без основа су приговори жалби бранилаца оптужених, којима се указује на битну повреду одредба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 295. став 1. и 2. и чланом 304. став 7. ЗКП РС. Правилност и ваљаност такве одлуке, са аспекта утврђења одлучних чињеница, овај суд је испитао у оквиру жалбених приговора којима се оспорава правилност и потпуност чињеничне основе побијане пресуде.

Аргументима изнесеним у жалби бранилаца оптужених, не може се оспорити правилност чињеничних утврђења и закључак побијане пресуде да су оптужени, починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, на начин како је то чињенично описано у изреци побијане пресуде.

Наиме, закључак побијане пресуде о саизвршилачкој дјелатности оптужених у извршењу дјела на начин како је то описано у изреци побијане пресуде, резултат је савјесне и критичке оцјене исказа свједока оптужбе Р.Т., П.Т., Д.С. и Д.Т., који сагласно потврђују постигнути договор у кафани „К.“ у Ч., да су формиране групе у циљу напада на цивилно становништво у насељу Ш., општина Ч., а ради „привођења“ лица бошњачке националности, како би се извршила размјена погинулих бораца Ч. бригаде на В. Ови свједоци сагласно потврђују да су, у једној од тих група, које су се одвојиле и отишле у правцу кућа у насељу Ш., општина Ч., били оптужени С.К. и А.Р. (прецизирајући које наоружање су имали), и да се „убрзо“ чула пуцњава из тог правца („један јачи удар и рафална паљба“), да се критичне прилике пуцало по кућама, да су бацане експлозивне направе.

Исказе наведених свједока, побијана пресуда правилно доводи у везу са записником о увиђају од 17.8.1992. године, протоколом хитне медицинске помоћи ДЗ Ч. од 16.8.1992. године и исказима свједока оштећених, А.М. (раније Т.) и М.Т., које су задобиле повреде од пројектила ватреног оружја, те исказима свједока Р. и Б.Ј., З. и М.Т.1, М.З., Х.М., А.Х., А.Н. и А.С., као непосредних очевидаца, у једном дијелу који се односи на лишење живота оштећеног Ф.Т. (извлачење дјетета испод његовог тијела), а у другом, самог напада на насеље Ш., општина Ч.

У вези са исказима наведених свједока и материјалним доказима, са посебном пажњом је анализиран исказ свједока оштећене А.М. (раније Т.), која потврђује да је била на спрату породичне куће када је ушао оптужени С.К., којег поздаје још из дјетињства (а то потврђује и оптужени у свом исказу), да је видјела да је са прозора „пуцао на Ф.“, који је покушао побјећи преко дворишта и у наручју носио дијете, да је видјела када је Ф. пао а испод њега дијете (М.), а тај дио потврдили свједоци А.С. (пузећи дошли до дјетета испод тијела Ф.), Р.Ј. и З.Т., те дијете предали мајци М.Т.. Ради тога су без основа аргументи из жалбе оптуженог С.К., којима се оспорава вјеродостојност исказа свједока А.М., те у вези са тим и оцјена свих осталих спроведених доказа.

Сви наведени искази свједока у међусобној повезаности, на начин како их оцјењује првостепени суд и о томе даје образложене разлоге, потврђују да су оптужени, заједно са више других војника, у нападу на насеље Ш., општина Ч., починили радње описане у изреци побијане пресуде и тиме кривично дјело

ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ.

За другачије закључке, нема основ у проведеним доказима, па тиме ни основа за приговоре жалби, којима се оспорава правилност и ваљаност утврђења чињеничног стања.

У вези са тим, без основа је оспоравање правилности чињеничних утврђења побијане пресуде у погледу посљедице дјела, и то смрти Ф.Т., те повреда, које су критичне прилике задобили малољетни С.Т., у виду тешко нарушавања здравственог стања, а оштећени А.М. и М.Т. повреде од гелера. Супротно аргументима из жалби бранилаца оптужених, суд је ове одлучне чињенице утврдио на основу материјалних доказа и то записника о увиђају, исказа свједока који су описали повреде на тијелу Ф., затим протокола хитне медицинске помоћи ДЗ Ч. од 16.8.1992. године и налаза вјештака др Жељка Карана. О свему томе су дати образложени разлози у побијаној пресуди, које овај суд прихвата, као ваљано образложене.

Слиједом наведеног, без основа су жалбени приговори бранилаца оптужених, којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде и тиме правилност закључка да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, на начин како је то описано у изреци те пресуде.

Како се приговори из основа повреде Кривичног закона, заснивају на чињеничним недостацима побијане пресуде, који, по изнесеним разлозима нису основани, то ни овом жалбеном основу побијања првостепене пресуде, нема мјеста.

Овај суд је испитао побијану пресуду у одлуци о кривичној санкцији, у вези са аргументима из жалби тужиоца и бранилаца оптужених, налазећи да исти нису основани.

Све наведене околности, у оквиру општих правила о одмјеравању казне у смислу члана 41. став 1. КЗ СФРЈ, по оцјени овог суда, у поступку индивидуализације казне и опште сврхе кажњавања, правилано су цијењене и образложене у побијаној пресуди.

За све утврђене околности од значаја за висину казне, дато је детаљно и ваљано образложене у побијаној пресуди, кроз њихову оцјењену појединачно и у међусобној повезаности, те са аспеката индивидуализације казне, тако да овај суд налази, да су изречене казне затвора, потребна и довољна мјера казне за остварење сврхе кажњавања, прописане у одредби члана 33. КЗ СФРЈ, у њеном специјалном и генералном облику.

Правилно су цијењене, као олакшавајуће околности које оправдавају изрицање казне испод законом прописаног минимума оне околности које се односе на личне и породичне прилике оптужених, као и протек времена од извршења дјела, посматран у контексту понашања и нечињења кривичних дјела у односу на оптуженог С.К., а у односу на оптуженог А.Р. чињеница да је, у

вријеме извршења предметног кривичног дјела био старији малољетник (рођен ... године), па су, у контексту тога и времена суђења дати разлози за примјену члана 81. КЗ СФРЈ (страна 42. пасус 3). У односу на те околности, цијењене су тежина дјела и последице, на које се указује жалбом тужиоца (лишења живота једног цивилна лица, тешко нарушавање здравља једног цивилног лица и тјелесне повреде два цивилна лица), и о томе су дати образложени разлози у побијаној пресуди, које, са аспекта индивидуализације казне и сврхе кажњавања, овај суд прихвата, као ваљано образложене.

Одлука о трошковима кривичног поступка је донесена на основу правилне примјене одредбе члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) ЗКП РС. Супротно аргументима из жалбе браниоца оптуженог А.Р., бранилац по службеној дужности оптуженом није постављен због слабог имовног стања, већ по основу обавезне одбране. Осим тога, одбрана није пружила доказе за примјену одредбе члана 99. став 4. ЗКП РС, у смислу ослобађање наведене обавезе и да би плаћањем трошкова кривичног поступка било доведено у питање издржавање оптуженог или лица које је дужан да издржава.

Из наведених разлога и на основу одредбе члана 327. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар
Наташа Божић

Предсједник вијећа
др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић